

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠILUMOS ŪKIO
ĮSTATYMO NR. IX-1565 33 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Projekto rengimą paskatinusios priežastys, projekto tikslai ir uždaviniai.

Įgyvendinant Šilumos ūkio įstatymo 33 straipsnį, kurio redakcija įsigaliojo nuo 2013 m. sausio 30 d., išryškėjo jo neatitiktis su juo susijusiais įstatymais ir kitais teisės aktais.

Šio straipsnio 1 dalies nuostata, kad Vyriausybės įgaliota institucija nustato ar daugiabučiame name energija vartojama efektyviai ir (ar) yra tenkinami privalomieji energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai, perteklinė, kadangi pagal šio įstatymo 20 straipsnio 6 dalį šią funkciją atlieka Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos. Dėl to ši nuostata laikytina pertekline. Be to, šioje dalyje nustatyta, kad Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija tvirtina maksimalias šilumos suvartojimo normas, kurios taikomos nustatyti daugiabučius namus, kurie energiją vartoja neefektyviai, nenurodant rodiklio dimensijos ir strateginių orientyrų. Komisija nustato tik mėnesines šilumos suvartojimo normas, kai pastatų energinis efektyvumas (naudingumas) pagal ES direktyvas ir atitinkamus Lietuvos teisės aktus išreiškiamas metiniais šilumos suvartojimo rodikliais. Dėl to svarbu suderinti šios straipsnio dalies redakciją su minėtais reikalavimais ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo strateginiais tikslais.

Šio straipsnio 2 dalyje nustatytas pavedimas Energetikos ministerijai ir Aplinkos ministerijai patvirtinti išlaidų šilumos energijai, sutaupomai įgyvendinus energijos efektyvumo didinimo priemones, nustatymo tvarką, kuria vadovaujantis būtų pagrindžiamas savivaldybės institucijos sprendimas nustatyti griežtesnes šilumos suvartojimo normas, konceptualiai nepagrįstas. Bendrame Aplinkos ministerijos, Energetikos ministerijos ir Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos specialistų (ekspertų) pasitarime prieita išvados, kad toks pavedimas negali būti įgyvendintas ir būtų tikslinga pakeisti šio straipsnio 2 dalies formuluotę. Skirtingų energijos vartojimo normatyvų taikymas savivaldybėse pažeistu šalies gyventojų lygiateisiškumą naudojantis teise į šilumos išlaidų kompensavimą ir kitą socialinę paramą, susijusią su būsto išlaikymu.

Šio straipsnio 3 dalies nuostata, kad savivaldybės institucija turi teisę įpareigoti daugiabučio namo, kuriame buvo viršyta maksimali šilumos suvartojimo norma, savininkus per 24 mėnesius rekonstruoti namo šildymo ir karšto vandens tiekimo sistemas pagal privalomuosius reikalavimus ir /ar atlikti kitus daugiabučio namo atnaujinimo darbus ir tokiu būdu užtikrinti daugiabučio namo atitiktį minimaliems pastatų energinio naudingumo reikalavimams, apriboja konstitucines asmenų nuosavybės teises. Ji nesiderina su butų ir kitų patalpų savininkų bendrosios dalinės nuosavybės teisės įgyvendinimo nuostatomis, kurias nustato Civilinio kodekso 4.85 straipsnis. Be to, šioje dalyje nurodytas pavedimas Vyriausybei nustatyti atskirą tvarką, kaip įgyvendinti savivaldybės įpareigojimą patalpų savininkams, yra perteklinis. Pastatų ir jų inžinerinių sistemų remonto ir rekonstrukcijos darbai yra reglamentuoti Statybos įstatyme ir atitinkamuose statybos techniniuose reglamentuose.

Šio straipsnio 4 dalis, kuri nustato, kad daugiabučių namų savininkai turi teisę Vyriausybės nustatyta tvarka gauti paramą iš Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos ir kitų lėšų šio straipsnio 3 dalyje nurodytam įpareigojimui įgyvendinti, yra perteklinė. Teisę į valstybės paramą daugiabučiams namams atnaujinti nustato Valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti ir daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymas.

Įstatymo projekto tikslai:

1.1 pakeisti teisinį reguliavimą, susijusį su valstybės institucijų kompetencija, nustatyta Šilumos ūkio įstatymo 33 straipsnyje, ir nustatyti maksimalias metines šilumos suvartojimo

daugiabučių namų butams ir kitoms patalpoms šildyti normas, kurios būtų taikomos nustatant daugiabučius namus, kurie energiją vartoja neefektyviai;

1.2. paskatinti daugiabučių namų butų ir kitų patalpų savininkų ir šių namų bendrojo naudojimo objektų valdytojų iniciatyvą planuoti ir įgyvendinti energiją taupančias priemones, siekiant sumažinti šiluminės energijos ir/ ar kuro vartojimą ne mažiau kaip iki nustatyto normatyvo.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai.

Įstatymo projekto parengimą bendru sutarimu inicijavo Aplinkos ministerija, Energetikos ministerija ir Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija. Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Statybos ir būsto departamento (direktorė Elvyra Radavičienė, tel. 8~706 63571, el.p. e.radaviciene@am.lt) Būsto skyriaus (vedėjas Ramūnas Šveikauskas, tel. 8~706 6374, el. p. r.sveikauskas@am.lt) vyriausieji specialistai Vytautas Jonaitis (tel. 8~706 63570, el. p. v.jonaitis@am.lt), Ona Burneikaitė-Raugalienė (tel. 8~706 63575, el. p. o.raugaliene@am.lt).

3. Kaip šiuo metu teisiškai reglamentuojami įstatymo projekte aptarti klausimai.

Šiuo metu maksimalias šilumos suvartojimo normas ir priemones joms įgyvendinti reglamentuoja Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 33 straipsnis.

Šio įstatymo 33 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Valstybinė kainų ir energetikos komisija nustato ir prireikus pakeičia maksimalias šilumos suvartojimo normas daugiabučių namų butams ir kitoms patalpoms šildyti. Jos taikomos daugiabučiuose namuose, kurie energiją vartoja neefektyviai ir neatitinka privalomųjų energijos vartojimo reikalavimų. Vyriausybės įgaliota institucija nustato, ar daugiabučiame name energija vartojama efektyviai ir(ar) tenkinami privalomieji energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai.

Įstatymo 33 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad Savivaldybės institucija gali nustatyti ir griežtesnes maksimalias šilumos suvartojimo normas daugiabučių namų butams ir kitoms patalpoms šildyti, negu Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytosios, jeigu, įgyvendinus energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, sutaupomos išlaidos šilumos energijai padengs vartotojų sąnaudas investicijų šilumos energijos taupymo priemonėms. Išlaidos šilumos energijai, sutaupomos įgyvendinus energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, nustatomos vadovaujantis Energetikos ministerijos ir Aplinkos ministerijos patvirtinta tvarka.

Įstatymo 33 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad Savivaldybės institucija turi teisę įpareigoti daugiabučio namo, kuriame buvo viršyta maksimali šilumos suvartojimo norma, butų ir kitų patalpų savininkus Vyriausybės nustatyta tvarka per 24 mėnesius rekonstruoti namo šildymo ir (ar) karšto vandens sistemas pagal privalomuosius reikalavimus ir atlikti kitus daugiabučio namo atnaujinimo (modernizavimo) darbus ir tokiu būdu užtikrinti daugiabučio namo atitiktį minimaliems pastatų energinio naudingumo reikalavimams.

Įstatymo 33 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad daugiabučių namų ir (ar) kitų patalpų savininkai turi teisę Vyriausybės nustatyta tvarka gauti paramą iš Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos ir kitų lėšų šio straipsnio 3 dalyje nustatytam įpareigojimui įgyvendinti.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

Siūloma pakeisti Šilumos ūkio įstatymo 33 straipsnį ir jį išdėstyti nauja redakcija.

Siūloma nustatyti, kad Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, atsižvelgdama į Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos nustatytas energijos vartojimo efektyvumo didinimo gaires, nustato maksimalias **metines** šilumos suvartojimo normas daugiabučių namų butams ir kitoms patalpoms šildyti, kurios skelbiamos viešai ne vėliau kaip prieš šešis mėnesius iki jų įsigaliojimo. Šios normos taikomos daugiabučių namų energiniam efektyvumui vertinti, planuojant priemones ir lėšas jų energiniam efektyvumui didinti.

Esamų šio straipsnio 2,3 ir 4 dalių siūloma atsisakyti, atsižvelgus į šio aiškinamojo rašto 1 dalyje nurodytus motyvus.

Priėmus šį įstatymą bus išvengta perteklinių, su kitais teisės aktais nesuderintų nuostatų ir tikimasi, kad bus sudarytos prielaidos daugiabučių namų butų ir kitų patalpų savininkų ir šių namų valdytojų iniciatyvai imtis veiksmų šių namų energiniam efektyvumui didinti.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikia imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Maksimalios šilumos suvartojimo normos išreiškimas šiluminės energijos sąnaudomis per kalendorinius metus leis panaudoti jas pastatų energiniam efektyvumui vertinti, lyginant jas su ES direktyvose ir kituose normatyviniuose aktuose pateikiamais pastatų energinio efektyvumo rodikliais, kurie išreiškiami KWh/m²/ metus.

Panaikinus kai kurias galiojančias šio straipsnio normas bus išvengta galimo šalies gyventojų lygiateisiškumo, naudojantis teise į šilumos išlaidų kompensavimą, pažeidimo ir jų bendrosios nuosavybės teisių įgyvendinimo, kurias nustato Civilinio kodekso 4.85 straipsnis, apribojimo.

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Įstatymas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Įstatymo įgyvendinimas paskatins didesnes daugiabučių namų savininkų investicijas namams atnaujinti ir modernizuoti, kurios teigiamai veiks statybos sektoriaus plėtrą.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus būtina pakeisti ar pripažinti netekusius galios.

Priėmus įstatymo projektą, kitų teisės aktų keisti nereikės.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos ir Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymo projektas parengtas laikantis įstatymų nustatytų reikalavimų.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

Įstatymo projektas neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis bei Europos Sąjungos dokumentams.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų - kas ir kada juos turėtų priimti.

Priėmus įstatymą Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija turės patvirtinti maksimalias metines šilumos suvartojimo daugiabučių namų patalpų šildymui normas. laikotarpiui iki 2020 m.

12. Kiek valstybės ir savivaldybių biudžetų ir kitų įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti ar leis sutaupyti įstatymo įgyvendinimas (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais).

Įstatymo įgyvendinimas nesusijęs su biudžetinių lėšų poreikiu.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas ir sritis.

Reikšminiai žodžiai „pastatų valdymas ir priežiūra“, „pastatų energinis naudingumas“.

15. Kiti iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra
